

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๕/๒๕๕๕

วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ยุบพรรคประชาชนไทย

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องว่า

ข้อ ๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคประชาชนไทยไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ในวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๕๔ แต่เนื่องจากเป็นวันหยุดราชการจึงครบกำหนดในวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๔

ข้อ ๒ เมื่อวันที่ ๒๗ และ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๓ พรรคประชาชนไทยได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคประชาชนไทย จำนวน ๖ สาขา ดังนี้

(๑) สาขาลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๔ หมู่ที่ ๘ ตำบลเนินทราย อำเภอเมือง จังหวัดตราด มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๑๓ คน

(๒) สาขาลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๒/๑ หมู่ที่ ๑ ตำบลโนนหัน อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน

(๓) สาขาลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๕ หมู่ที่ ๓ ตำบลหนองหมู อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๑๓ คน

(๔) สาขาลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๔๘/๘ หมู่ที่ ๒ ตำบลเจ๊ะเห อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๑๒ คน

(๕) สาขาลำดับที่ ๕ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๒/๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลท่ามะเขือ อำเภอกลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๑๓ คน

(๖) สาขาลำดับที่ ๖ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๗ หมู่ที่ ๑ ตำบลวังโป่ง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๑๓ คน

ข้อ ๓ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ ตรวจสอบเอกสารการจัดตั้งสาขาพรรคประชาชนไทยทั้ง ๖ สาขา ปรากฏ ดังนี้

(๑) สาขาลำดับที่ ๑, ๒ และ ๓ เอกสารครบถ้วนถูกต้อง

(๒) สาขาลำดับที่ ๔ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขาพรรคมีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตเลือกตั้งที่ขอจัดตั้งสาขาพรรค จำนวน ๖ คน

(๓) สาขาลำดับที่ ๕ นางสาวหรรษธร แซ่ตั้ง ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นเลขานุการสาขาพรรค มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตจังหวัดกำแพงเพชรซึ่งเป็นที่ตั้งสาขาพรรค โดยมีภูมิลำเนาตามสำเนาทะเบียนบ้านอยู่ที่จังหวัดนครสวรรค์

(๔) สาขาลำดับที่ ๖ นายสิทธิชัย พรหมวงศ์ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นเลขานุการสาขาพรรค มีอายุไม่ครบยี่สิบปีบริบูรณ์ในวันที่มีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรค

๓.๒ มอบให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคประชาชนไทย ปรากฏผลว่า สาขาลำดับที่ ๑, ๒ และ ๓ การจัดตั้งสาขาถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงรับรองการจัดตั้งสาขาพรรค เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๕

๓.๓ เสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองใช้อำนาจตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้พรรคประชาชนไทยชี้แจงว่า ในการจัดตั้งสาขาพรรค พรรคประชาชนไทยถือสมาชิกสามัญในเขตท้องที่หรือสมาชิกสามัญในเขตเลือกตั้งเป็นผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรค ต่อมาพรรคประชาชนไทยได้แจ้งว่าพรรคประชาชนไทยถือเอาสมาชิกสามัญในเขตเลือกตั้งเป็นผู้เข้าร่วมประชุมในการจัดตั้งสาขาพรรค

๓.๔ นำเรื่องการจัดตั้งสาขาพรรคประชาชนไทย ลำดับที่ ๔, ๕ และ ๖ เข้าพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งที่ประชุมมีมติ ดังนี้

(๑) การจัดตั้งสาขาพรรคประชาชนไทย ลำดับที่ ๔ พิจารณาแล้วเห็นว่า การจัดตั้งสาขาพรรคดำเนินการถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคประชาชนไทย ลำดับที่ ๔ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕

(๒) การจัดตั้งสาขาพรรคประชาชนไทย ลำดับที่ ๕ พิจารณาแล้วเห็นว่ามิได้มีตำแหน่งคณะกรรมการสาขาพรรคไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคประชาชนไทย ลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘

(๓) การจัดตั้งสาขาพรรคประชาชนไทย ลำดับที่ ๖ พิจารณาแล้วเห็นว่า นายสิทธิชัย พรหมวงศ์ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นเลขานุการสาขาพรรค ตามเอกสารที่พรรคประชาชนไทย จัดส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมือง นายสิทธิชัย พรหมวงศ์ จะมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์ในวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘ จึงขาดคุณสมบัติการเป็นกรรมการสาขาพรรคตามมาตรา ๑๒ และมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ คณะกรรมการสาขาพรรคประชาชนไทย ลำดับที่ ๖ จึงมิได้มีตำแหน่งไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคประชาชนไทย ลำดับที่ ๖ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘

(๔) ที่ประชุมมีความเห็นว่าเมื่อครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน พรรคประชาชนไทย มีสาขาเพียง ๓ ภาค คือ ภาคกลาง ๒ สาขา ภาคใต้ ๑ สาขา และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๑ สาขา ซึ่งไม่ปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่กำหนดให้มีสาขาพรรคการเมืองภาคละหนึ่งสาขา จึงถือได้ว่าพรรคประชาชนไทย ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕

นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาชนไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำชี้แจงเพิ่มเติมว่า

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับจำนวนสมาชิกพรรคประชาชนไทย ดังนี้

(๑) พรรคประชาชนไทยได้มีหนังสือแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ได้รับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค จำนวนทั้งสิ้น ๕,๖๘๕ คน และจัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคประชาชนไทย (แบบ ท.พ. ๔) พร้อมแผ่นดิสต์เก็ท แต่จากการตรวจสอบข้อมูลในแผ่นดิสต์เก็ทพบว่าจำนวนสมาชิกพรรคประชาชนไทย มีเพียง ๕,๑๕๑ คน

(๒) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ขอความอนุเคราะห์ให้สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ตรวจสอบข้อมูลบุคคลของสมาชิกพรรคประชาชนไทย จำนวน ๕,๑๕๑ คน ดังกล่าวว่ามีคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือไม่ และสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ได้มีหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบข้อมูลบุคคลของสมาชิกพรรคประชาชนไทยต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ดังนี้

(๑) จำนวนข้อมูลทั้งหมด	๕,๑๕๑	รายการ
(๒) ไม่พบเลขประจำตัวประชาชน	๕๓๔	รายการ
(๓) ปกติ	๔,๕๓๗	รายการ
(๔) ตาย	๕๓	รายการ
(๕) ขาดคุณสมบัติการเป็นสมาชิก	๒๗	รายการ

(๓) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงพิจารณาใช้อำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้พรรคประชาชนไทยดำเนินการจัดส่งสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านของสมาชิกที่ตรวจสอบไม่พบเลขประจำตัวประชาชนจำนวน ๕๓๔ คน เพื่อยืนยันว่า มีตัวตนอยู่จริง โดยกำหนดส่งภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ ได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมือง แต่ปรากฏว่าเมื่อถึงกำหนดระยะเวลาพรรคประชาชนไทย มิได้ดำเนินการแต่อย่างใด นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงมีหนังสือแจ้งเตือนให้พรรคประชาชนไทย จัดส่งเอกสารดังกล่าวให้นายทะเบียนพรรคการเมืองภายในกำหนดเวลา หากไม่ดำเนินการจะพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่มีอยู่ ซึ่งปรากฏว่าพรรคประชาชนไทยก็ไม่ดำเนินการจัดส่งเอกสารดังกล่าวแต่อย่างใด นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงพิจารณาจำนวนสมาชิกพรรคประชาชนไทยเท่าที่ตรวจสอบพบเพียงจำนวน ๔,๕๓๗ คน

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กำหนดให้ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมือง ต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาค ตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อครบกำหนด หนึ่งร้อยแปดสิบวัน ตามมาตรา ๒๕ พรรคประชาชนไทยมีสมาชิกพรรคการเมืองเพียง ๔,๕๓๗ คน เมื่อพรรคประชาชนไทยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคประชาชนไทย ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

นายไทกร พลสุวรรณ หัวหน้าพรรคประชาชนไทย ยื่นคำชี้แจงว่า พรรคประชาชนไทย ได้ดำเนินการให้มีสมาชิกพรรคตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และมีสาขาพรรคภาคละ ๑ สาขา จำนวน ๖ สาขา ถูกต้องครบถ้วนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงไม่มีเหตุให้ต้องยุบพรรคประชาชนไทย ตามที่ผู้ร้องอ้างแต่อย่างไรขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยคำร้องของ นายทะเบียนพรรคการเมือง และหลังจากที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องเพิ่มเติมเกี่ยวกับ จำนวนสมาชิกพรรคประชาชนไทย นายไทกร พลสุวรรณ หัวหน้าพรรคประชาชนไทย ยื่นคำชี้แจงเพิ่มเติมว่า พรรคประชาชนไทยไม่ขอส่งเอกสารหรือชี้แจงเพิ่มเติม ขอให้คณะกรรมการศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาคดีไปตามกระบวนการยุติธรรม

พิเคราะห์แล้ว ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาวินิจฉัย คือ มีเหตุที่จะตั้งยุบพรรคประชาชนไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เนื่องจากพรรคประชาชนไทยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาชนไทย เนื่องจากพรรคประชาชนไทยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ซึ่งบัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาค ตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” และโดยที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้ ... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

ปัญหาที่ต้องพิจารณามีว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคประชาชนไทย พรรคประชาชนไทยได้ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป หรือไม่ และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา หรือไม่

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องว่า พรรคประชาชนไทยแจ้งว่ามีสมาชิกทั้งหมด ๕,๖๘๕ คน แต่ทะเบียนสมาชิกพรรค (แบบ ท.พ. ๔) มีจำนวนสมาชิกพรรคเพียง ๕,๑๕๑ คน เมื่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งขอให้สำนักงานบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ตรวจสอบ ปรากฏว่าตามรายชื่อสมาชิกพรรคประชาชนไทย ๕,๑๕๑ คน ดังกล่าวไม่พบเลขประจำตัวประชาชน คือ ไม่มีหลักฐานว่ามีตัวตนอยู่จริง ๕๓๔ คน พบว่าตายไป ๕๓ คน และขาดคุณสมบัติการเป็นสมาชิก ๒๗ คน ดังนั้น จึงเหลือจำนวนสมาชิกพรรคประชาชนไทยที่ต้องเพียง ๔,๕๓๗ คน ไม่ครบห้าพันคนตามที่กฎหมายกำหนด ศาลรัฐธรรมนูญได้ให้โอกาสพรรคประชาชนไทยชี้แจงถึงเหตุดังกล่าว พรรคประชาชนไทยยื่นคำร้องเพิ่มเติมว่า ไม่ขอส่งเอกสารหรือชี้แจงเพิ่มเติมแต่อย่างใด ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคดีไปตามกระบวนการยุติธรรม ขอให้จริงจึงฟังได้ว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคประชาชนไทย พรรคประชาชนไทยไม่สามารถดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ ได้ กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคประชาชนไทยได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ด้วยเหตุผลดังได้วินิจฉัยมา จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคประชาชนไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ